

PATVIRTINTA

Biržų „Aušros“ pagrindinės mokyklos
direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 28 d.
įsakymu Nr. V- 130

BIRŽŲ „AUŠROS“ PAGRINDINĖS MOKYKLOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Biržų „Aušros“ pagrindinės mokyklos (toliau-mokykla) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokykloje tvarkos aprašas (toliau-Tvarkos aprašas) parengta vadovaujantis smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti mokyklai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą mokykloje.

4. Tvarkos aprašo tikslas- siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu, siekiant užkirsti kelią smurtui ir patyčioms.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

5.4. kiekvienas mokyklos bendruomenės narys turi mokėti tinkamai reaguoti patyčių ir smurto situacijoje.

6. Visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su mokyklos patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka. Mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, techniniai darbuotojai turi patvirtinti tai savo parašu.

7. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

7.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

7.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

7.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

7.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

7.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

7.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

7.3. vaiko nepriežiūra – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai;

7.4. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojama;

7.5. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar pridedantis prie jų;

7.6. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

7.7. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias;

7.8. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų)) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

7.9. patyčių intervencija–visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

7.10. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS

SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

8. Mokykla privalo užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką, ugdymo, mokymo, studijų, švietimo programų vykdymą, atvirumą vietos bendruomenei, mokymo sutarties sudarymą ir sutartų įsipareigojimų vykdymą, geros kokybės švietimą. Saugios aplinkos mokykloje kūrimo komponentų schema pavaizduota 1 priede.

9. Mokykloje saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi Vaiko gerovės komisija, kuri:

9.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. atlieka mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą analizę;

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą analizės duomenimis, rengia smurto prevencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl smurto prevencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje;

9.6. klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius.

10. Mokyklos bendruomenės narių informavimas: su mokyklos nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi mokyklos bendruomenės nariai.

11. Bendradarbiavimas: mokykla, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

III SKYRIUS

SMURTO, PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas mokyklos darbuotojas reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatus ir elgesio taisykles;

12.3. jei mokiniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas, (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja klasės vadovą, (jam nesant ar sudėtingesnių patyčių atveju kreipiasi į socialinį pedagogą ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui) apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias ir smurto atvejus;

12.5. tiesiogiai informuojant apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (2 priedas).

13. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną.

13.4. užpildo veiksmų plano formą (3 priedas) ją perduoda socialiniam pedagogui;

14. Užpildytą formą priėmęs socialinis pedagogas registruoja Patyčių registracijos žurnale (saugomas mokyklos raštinėje):

14.1. inicijuoja švietimo pagalbos ar kitos reikalingos pagalbos (pvz., policijos, medicininės pagalbos) priemones smurtą ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams (mokiniais), tėvams;

14.2. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;

14.3. esant sudėtingesnei situacijai, kai patyčių situacijoje dalyvavo kelių klasių mokiniai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį veiksmų plano sudarymui.

14.4. apie įvykusį patyčių (smurto) atvejį informuojamas direktoriaus pavaduotojas ugdymui.

15. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą, inicijuoja švietimo pagalbos ar kitos reikalingos pagalbos (pvz., policijos, medicininės pagalbos) priemones smurtą ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams (mokiniam), tėvams;

15.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;

15.3. padeda vykdyti klasės vadovui ir socialiniam pedagogui plane numatytas veiklas;

15.4. stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

16. Mokyklos bendruomenės nario, įtarusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

16.1. kreipiasi į mokinio, patyrusio patyčias, klasės vadovą, kuris imasi veiksmų, numatytų Tvarkos apraše punktas 12, jo nesant į socialinį pedagogą, direktoriaus pavaduotoją ugdymui.

17. Socialinis pedagogas, gavęs pirminę informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

17.1. išsiaiškina situaciją, remdamasis Tvarkos aprašo 7 punktu, nustato, ar tai patyčių atvejis;

17.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

17.3. užpildo pranešimo apie patyčias formą (2 priedas); ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui. Informuoja klasės vadovą, užpildytą formą registruoja Patyčių registracijos žurnale (saugomas mokyklos raštinėje);

17.4. inicijuoja švietimo pagalbos ar kitos reikalingos pagalbos (pvz., policijos, medicininės pagalbos) priemones smurtą ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams (mokiniam), tėvams;

18. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

20. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių LR teisės aktų nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

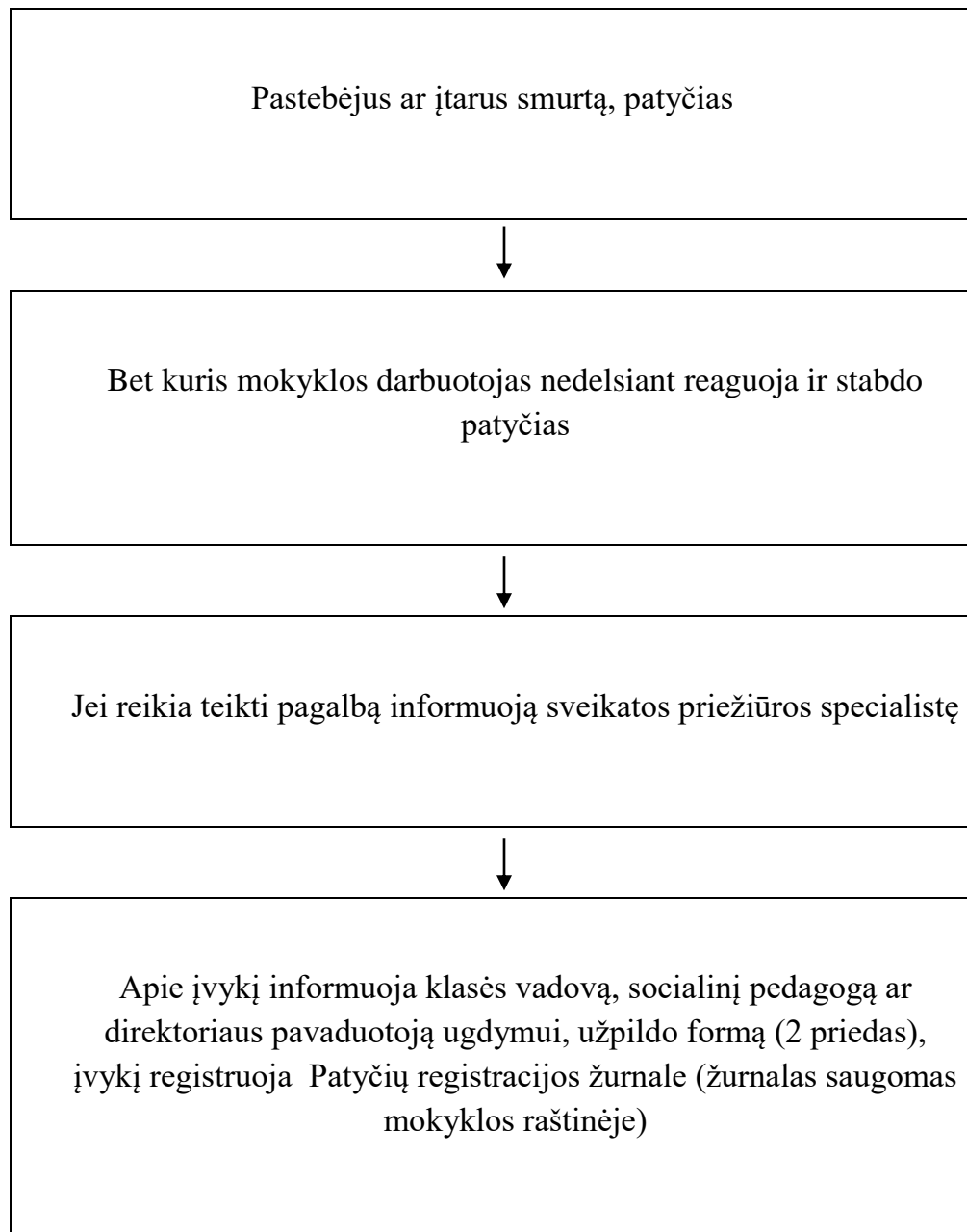
21. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

22. Mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinantys dokumentai yra skelbiami Mokyklos internetinėje svetainėje. Mokiniai, jų tėvai (globėjai) papildomai supažindinami su šia tvarka klasių valandėlių, susirinkimų, pokalbių metu.

23. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje atliekama anoniminė mokinių, jų tėvų ir pedagogų apklausa, siekiant išsiaiškinti patyčių situaciją mokykloje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.

BIRŽŲ „AUŠROS“ PAGRINDINĖ MOKYKLA

**REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS
PLANAS**

Klasės vadovas, socialinis pedagogas skubiai aiškinasi situaciją, kalbasi su mokiniais, jų tėvais, stebi situaciją, sudaro veiksmų planą (3 priedas)

Švietimo pagalbos teikimas

Esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja VGK posėdį veiksmų plano sudarymui.

Direktoriaus pavaduotojas ugdymui koordinuoja veiksmus, analizuoja, teikia pasiūlymus mokyklos vadovui.

BIRŽŲ „AUŠROS“ PAGRINDINĖ MOKYKLA

PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

_____ (data)

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐	<i>Kiti pastebėjimai</i>
(įrašyti)	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <i>patyrusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <i>kuris tyčiojosi</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <i>stebėjusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

_____ (Vardas pavardė, parašas)

Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla

Veiksmų po įvykio planas su:

(pildo mokytojai, klasės vadovai arba pagalbos mokiniui specialistai)

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiko, patyrusio patyčias, klase	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Vaiko, kuris tyčiojosi, klase	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

(Vardas pavardė, parašas)